

1. bādalj–bādlija

DN	ZNŠN
nā būbanj, dō lākta	nā būbanj (MIPS), dō lākta (MIPVS)

U tom se tipu u ZNŠN prenosi i neoslabljeno: nā žrvanj (MIGS), ali se čuje i u tom primjeru: nā žrvanj (PV).

2. bēden

U tom se tipu u ZNŠN naglasak ne prenosi.

3. vētar–vētra

ū vetar	ù vjetar (MIPVS)
bēz vetra	bēz vjetra (MIPVS)
nā rogalj	nā rogalj (MIPS)

U tom se tipu u ZNŠN prenosi i neoslabljeno: pōd nokat, zā trošak (MIPGS). Inače se u tom tipu naglasak prenosi samo iznimno.

4. nēcāk

nā mesēc	nā mjesēc (MIPVS)
ū oblāke	ù oblāke (5)
pō dinār	pō dinār (5)
ū korāk	ù korāk (5)

Osjeća se nepriličnost prenošenja naglasaka s kosih padeža množine, osobito s trosložnih i višesložnih genitiva: npr. òd građānā, dō medvjēdā.

NAPOMENA UZ PRETHODNI ČLANAK

Uredništvo

Članak S. Vukušića pokreće važnu problematiku u normi hrvatskoga književnog jezika. Dosad je hrvatska akcentologija vrludala između jedne teorije i druge prakse. Kamo nas je to odvelo, dobro je pokazao D. Brozović u ocjeni jedne akcentološke knjige (v. Jezik, XIX, str. 123–139). Poslije te ocjene – koja znači prekretnicu u našoj normativnoj akcentologiji, jer znatno prelazi značenje ocjene – mora se krenuti novim putem. Vukušićev je članak prvi prilog u tom smislu.

S. Vukušić promatra naglasnu problematiku s gledišta zapadnoga novoštokavskog naglašavanja, opravdane osnovice za hrvatsku naglasnu normu, a dio te problematike, imenice m. r. s nastavkom Ø, zahvaća u cjelini, i oboje je izrazita vrijednost ovoga priloga. Dakako, članak ima i nedostataka: ne samo da je broj informanata malen nego oni ne predstavljaju ni sve hrvatske zapadne novoštokavske govore, da spomenemo samo dva nedostatka, ali kao početak sustavnoga preispitivanja naše dosadašnje naglasne norme i njezina utvrđenja na novim osnovama veoma je značajan i smatramo da je zavrijedio da ga objavimo. Nadamo se da će potaći hrvatske akcentologe da prihvate ovu inicijativu i da će svojim priložima potpunije osvijetliti ovo važno područje norme hrvatskoga književnog jezika.

O S V R T I

TRAŽIMO ZAMJENE ZA NEPRIHVATLJIVE TUĐICE

Od jednoga čitatelja iz Gospića dobili smo pismo koje navodimo u cijelosti:

»Pratim i čitam časopis Jezik već više godina i zadovoljan sam sadržajem i njegovom ulogom u razvoju našeg jezika. Međutim usudio bih se predložiti Vam da u časopisu otvorite rubriku u kojoj bi svi zainteresirani pokušali stvarati nove riječi za one pojmove koji već postoje u našem jeziku, ali ih izražavamo stranim riječima ili kojekakvim kovanicama. Kad se već danas sasvim dobro služimo s riječi željeznica, onda bi trebalo i druge riječi izmisliti, a to bi se moglo putem časopisa Jezik, koji bi predložio za koji pojam i stvar se traži nova riječ i po prispjelim prijedlozima usvojila bi se ona koja već ima neku podlogu u narodnom govoru ili je najviše u duhu hrvatskoga jezika. Negdje sam za gojzerice pročitao riječ potkovanke, ali se nije raširila ta nova riječ. Na primjer za stroj za pranje rublja predlažem riječ rubljač, za kilogram teg ili zateg, i tako bi se moglo godinama stvarati nove izraze za poznate stvari i upotrebljavati ih umjesto tuđica.«

Čitatelj pokreće zanimljivu temu, ali ona za naš časopis nije tako nova kao što bi se u prvi tren moglo pomisliti. Dovoljno je pogledati u Bibliografiju Jezika, u odjeljak Leksikologija, a posebno u pododjeljke Strane riječi i Terminologija pa će se vidjeti da ni tu stranu nismo zanemarili. Ipak ovu zamisao smatramo vrijednom i pismo objavljujemo kao poticaj za šire i sustavnije bavljenje ovom problematikom našega književnog jezika. Sigurno je da za njegovu kulturu nismo učinili sve što se može učiniti jer se često upotrebljavaju strane riječi koje se dobro ne uklapaju u naš književni jezik. Katkada se to čini iz nemara, snobovštine, ali katkada pojedinci i nisu krivi jer je naša riječ ostala zapretana duboko u nekom rijetkom rječniku ili časopisu, ako je uopće zabilježena, ili bolje riječi nema jer mi nismo učinili sve što je u našoj moći da je nademo. Pojedinci, ma kako bili nadareni, ne mogu dospjeti na sve i kad bi sve znali riješiti. Ali svi možemo sve. Tvorbene su mogućnosti našega jezika goleme, a stvaralačke snage našega naroda neiscrpane, tako da možemo gotovo za svaku neprihvatljivu tuđicu naći svoju riječ. Potvrđuju to tisuće dosadašnjih ostvarenja.